Klippan

Välkommen till Klippan

Naturreservatet Klippan är ett kuperat skogsområde med ett för Västsverige ovanligt gammalt barrskogsbestånd - en riktig gammelskog med en medelålder på drygt 150 år. Genom reservatet löper steniga stigar och motionsspår med anknytning till Hindåsgårdens friluftsanläggningar. Besökande uppmanas att använda dessa för att spara det känsliga mosstäcket!

Att vandra in i reservatet är som att gå in i en annan värld och i en annan tid. Här sträcker träden sina raka stammar högt upp mot himlen och solens sneda strålar silas ner mot markens tjocka mosstäcke. Under stenblock och stubbar kan man ana sig till boningar för skogens alla hemliga väsen. Skogen får sköta sig själv, träden får växa upp, bli så gamla de orkar och i sinom tid falla på sin post. Det finns gott om lågor, dvs omkullfallna träd, och torrakor, döda, nakna stammar, som sakta vrider sig uppåt och som är hemvist för ett otal organismer, allt från mossor, lavar och svampar till småkryp av olika slag. Högstubbar ser ut som småkrypens egna höghus!

Tranbär

Torpet Klippan

Mitt i området öppnar sig skogen och här finns ruiner - grunder, spismur och en hög skorstensstock - efter boningshus och ladugård till torpet Klippan. På gårdstunet står vårdträdet, en hamlad ask, fortfarande kvar. Stengärdsgårdar, odlingsrösen och fägator vittnar om odlarmödor i en förgången tid och i bäcken som rinner genom reservatet finns ett dämme till en såg eller kvarn. Spisen tjänar nu som grillplats i reservatet.

Redan 1636 finns Assar Jönsson namngiven i skriftliga källor efter att ha upptagit ett torp på ”allmänningsskog”. Torpet, som kallades Buann eller Assaretorp och senare Klippan, blev kronotorp och soldatboställe. 1704 övertog soldaten Per Larsson torpet då han gifte sig med änkan Börta Bengtsson och så småningom friköptes det. Det brukades sedan i samma släkt fram till 1977. Då avled Knut Valdemar Johansson (f 1909) som tillsammans med sin syster Margit Sofia (1910 - 1965) brukat hemmanet efter föräldrarnas död. Inget av syskonen gifte sig eller fick barn och därmed slöts det arbete som påbörjats närmare 275 år tidigare.

Floran på slåtteräng och i skog

Markerna runt torpet hålls öppna med slåtter och i slutet av juli varje år anordnas slåttergille av hembygdsföreningarna i Björketorp, Härryda, Landvetter och Råda i samarbete med naturskyddsföreningen i Härryda. På slåtterängen kan man glädja sig åt rödklöver, alsikeklöver, blåklocka och prästkrage samt åt att slåttergubbe och ögontröst blir allt fler. Gamla päron- och äppelträd, syrener och doftande pingstliljor finns kvar i anslutning till kulturmarken.

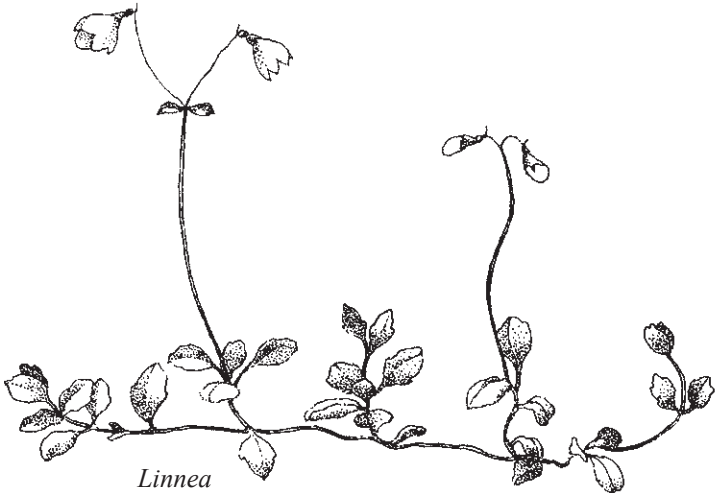

Linnea

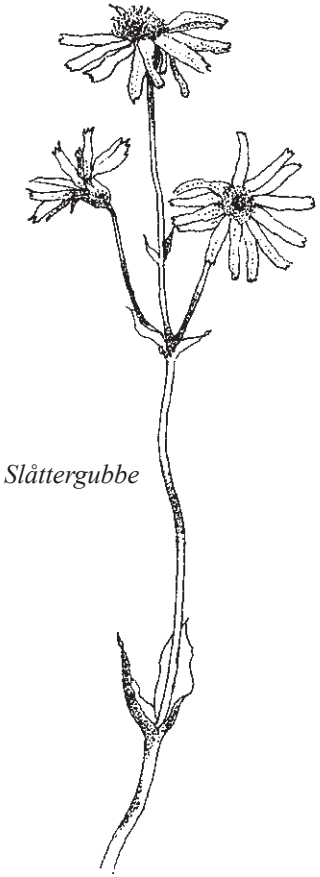

Slåttergubbe

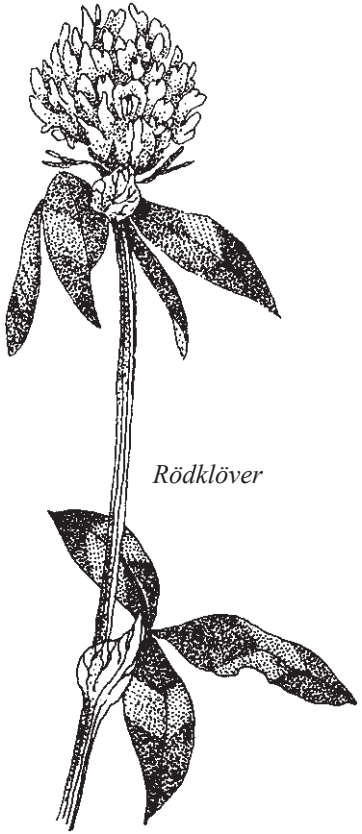

Rödklöver

Även om mosstäcket dominerar på marken kan den uppmärksamme vandraren lägga märke till vitblommande stjärnblomma och ekorrbär, halmgul tallört som saknar klorofyll, grönpyrola och björkpyrola som båda har vintergröna blad samt flera arter av lummer. De oansenliga orkidéerna spindelblomster, knärot och korallrot har sina växtplatser i området och de båda krypande dvärgbuskarna tranbär och linnea likaså. Båda har rosa blommor, den förra med bakåtvikta kronblad, den senare med svagt doftande, hängande små klockor. Ängsull och tuvull växer på myren.

Ugglemarker

I reservatet finns tidiga morgnar och kvällar goda chanser att få se och höra den minsta av våra ugglor, sparvugglan, som ofta sitter på utkik i en grantopp. Dess gråbruna huvud, rygg och vingpennor är översållade av små vita prickar och stjärten är kort med vita tvärband. Även kattuggla, och vissa år också pärluggla och berguv, kan höras i området. Koltrast, taltrast, rödhake och trädpiplärka låter om vårarna höra sin skönsång i skogen, liksom svarthätta och bofink, och morkullan drar över trädtopparna. I anslutning till myren fiskar ibland häger och trana har setts rasta här. Större hackspett häckar och tretåig hackspett har tillfälligt sökt sig till området. Tjäder och orre kan också höras.

Älg, rådjur och grävling har sina stråk i skogen och ekorren lämnar ofta skvallrande kottar efter sig. Också dess fiende mården förekommer och vissa år besöker lo området. Vårtid hörs vanlig grodas och vanlig paddas spelläten från våtmarken och huggorm kan ligga hoprullad och sola sig invid fägatan.

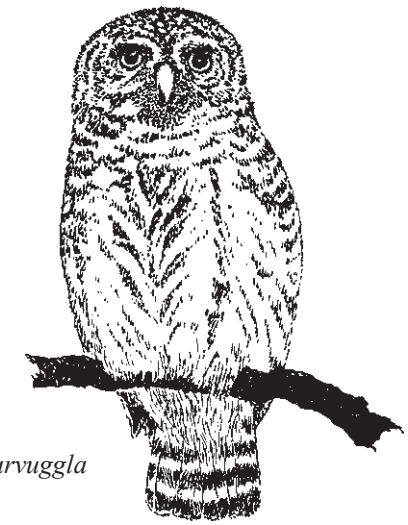

Sparvuggla

Klippans naturreservat

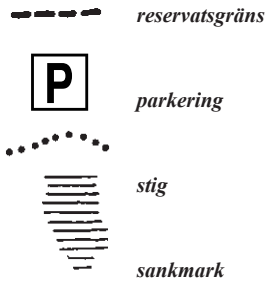

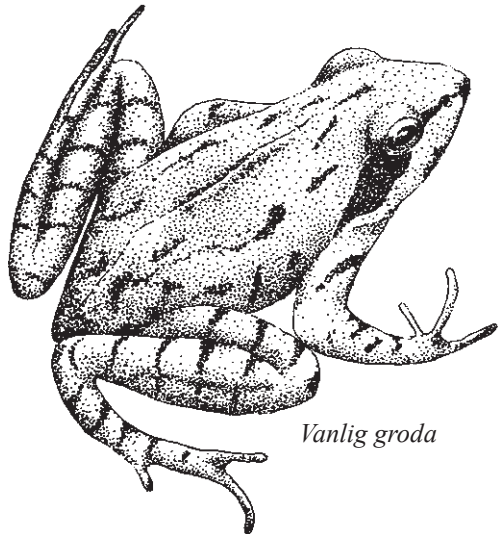

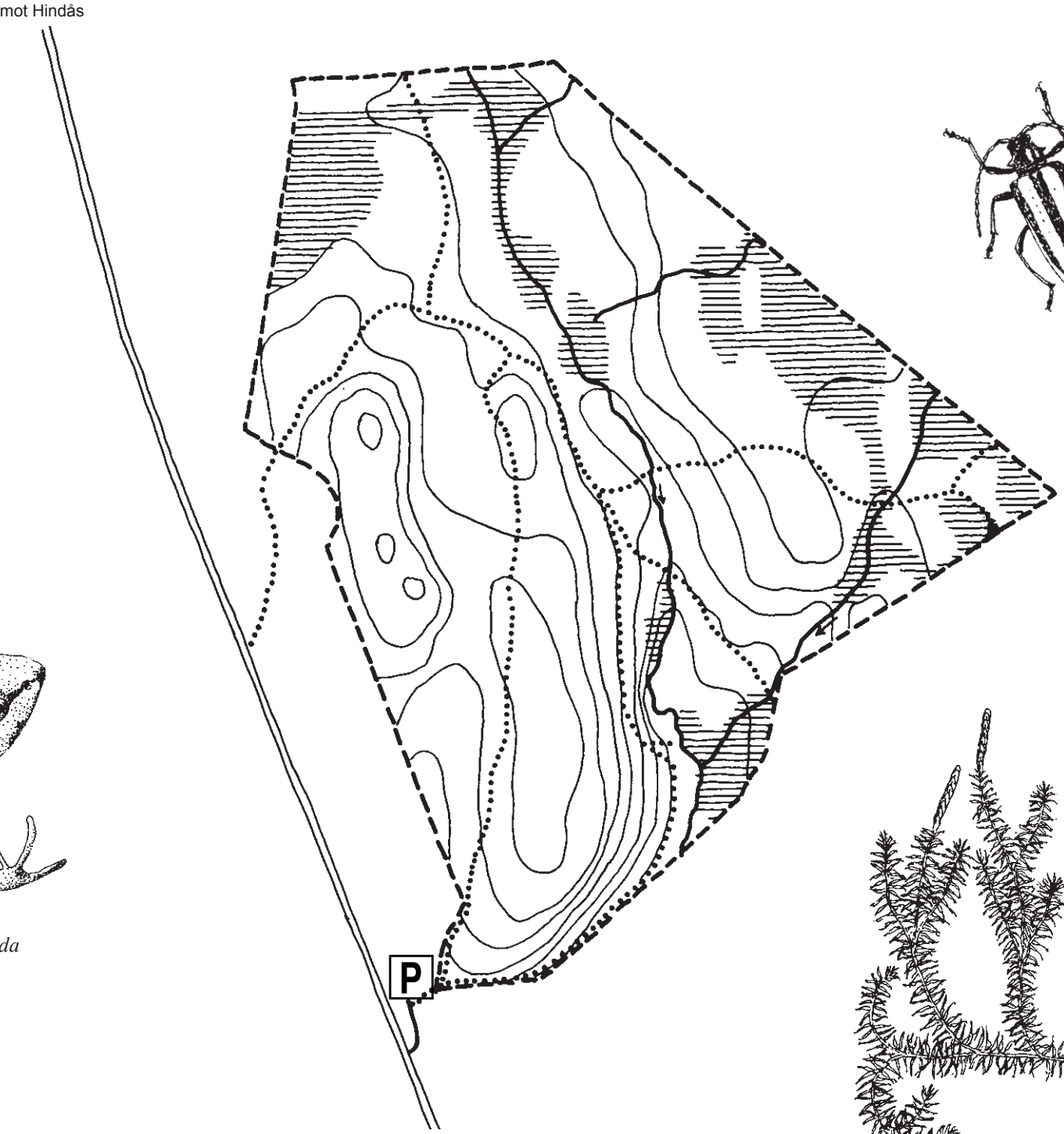

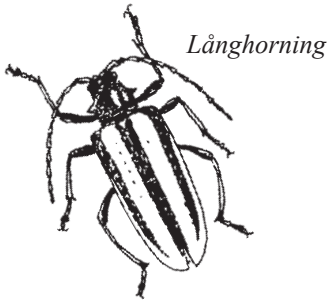

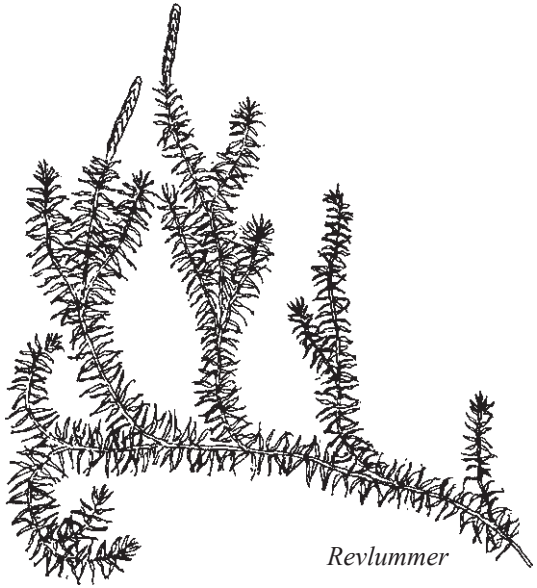

Rik moss-, lav- och svampflora

I naturreservatet finner man ett stort antal arter av mossor och lavar. En del breder ut sig på marken, andra växer på stenar, lever på trädens bark eller död ved och andra återigen trivs på torv. Vitmossor, hak- och kvastmossor, björn- och stjärnmossor växer i stora mängder och är alla bladmossor liksom den rödlistade parkhättemossan. Hos de flesta bladmossor kan man i sporhusets topp lyfta på en mössa och där under finna en ”hatt” - ett lock. Under detta finns en ”sockerströare” vars små flikar öppnar sig vid torka och släpper ut sporerna. Bland levermossorna kan nämnas purpurlevermossa och den lilla skugglobmossan som båda är sällsynta.

En lav är egentligen en alg och en svamp som lever i symbios. I Klippan kan man finna knappnålslavar med bara ett par mm höga fruktkroppar som givit laven dess namn. De kräver en lupp för att ses ordentligt och liknar ett par dagar gammal skäggstubb!

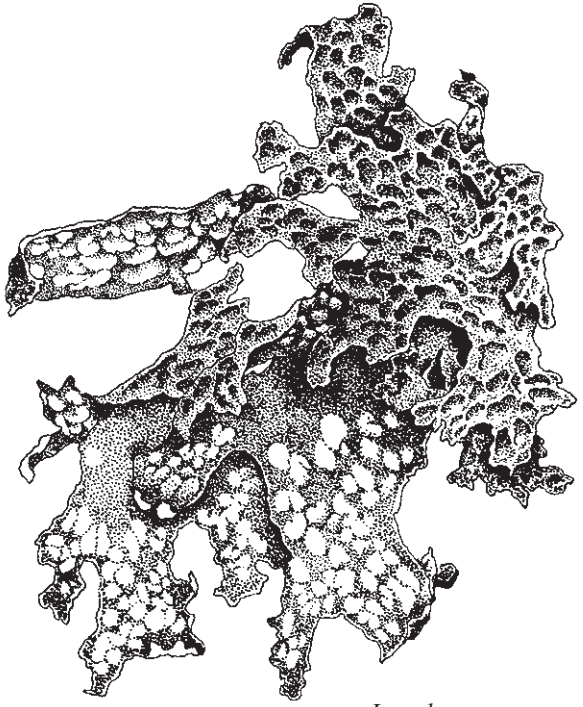

Lunglav

Den sällsynta och rödlistade hållaven växer på al och björk i sumpskogen och från grangrenar och på andra trädslag hänger olika arter av skägglav. Också de i våra trakter sällsynta garnlaven, som är hängande, och kattfotslaven, som är en skorplav, återfinns i området. Båda visar på mycket höga naturvärden. Den stora, iögonenfallande lunglaven som i väta har en livligt grön bål, signalerar att sällsynta organismer finns i närheten. Förr trodde man att laven, som liknar en lunga, kunde bota lungsjukdomar.

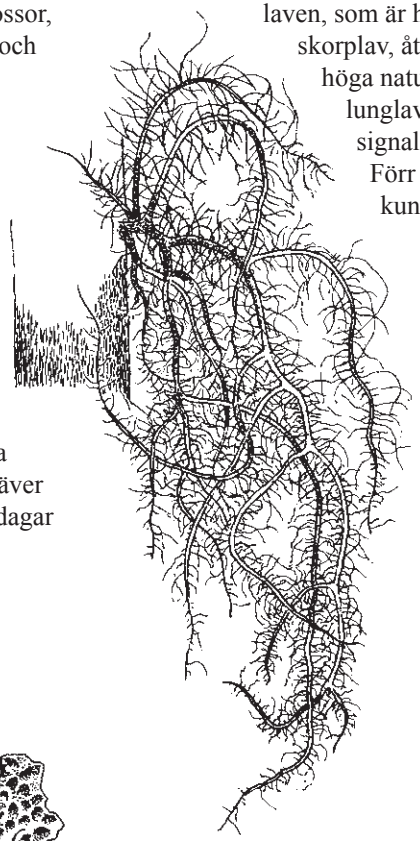

Skägglav

Ett stort antal storsvampar och vedsvampar finns noterade från reservatet och här ska bara nämnas en art, den vanliga barrbroskskivlingen. Den växer oftast i tusental på barrmattan och lever på just multnande granbarr. Man kan finna den från försommar till höst och svampen, vars tunna bleka hatt är omkring 1 cm bred, luktar som av rutten kål eller vitlök.

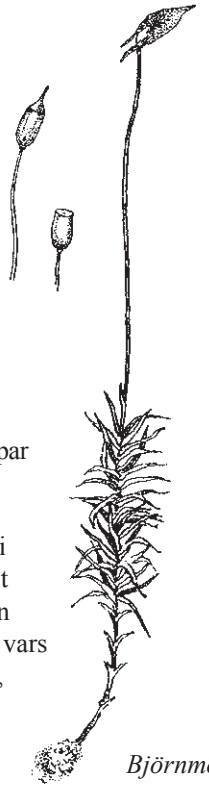

Björnmossa

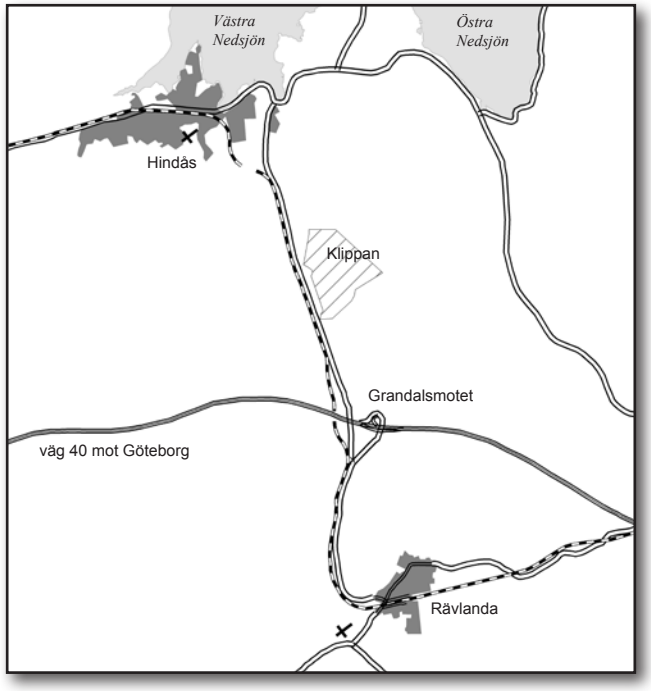

Läge

Klippan ligger i Härryda kommun, ca 3 mil O Göteborg. På vägen mellan Hindås och Rävlanda, 2 km SO Hindåsgården, finns en parkeringsplats med en informationstavla.

Barrbroskskivling

Västkuststiftelsen
NATURVÅRD FRILUFTSLIV
www.vastkuststiftelsen.se

I samarbete med
Länsstyrelsen Västra Götalands län
och Västra Götalandsregionen

Text: Ulla Åshede
Illustrationer: Kerstin Hagstrand-Velicu